

Boekverslag Scholieren.com

Klaaglied om Agnes door Marnix Gijsen

anoniem

Klaaglied om Agnes

1. Auteur: Marnix Gijsen.

Titel: Klaaglied om Agnes.

Uitgever: BulkBoek / Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar.

Plaats van uitgave: Utrecht / Den Haag.

Jaar van uitgave en druk: 1980 (1951).

2. Het hoofdthema van het boek is het verliezen van een geliefde. Op zijn 16e leert hij Agnes kennen, en die wordt zijn eerste grote liefde. Hij verliest haar aan tuberculose. Ook zijn pasgeboren zusje Agnes verliest hij, zij gaat dood vlak na de geboorte aan tbc. Toch verliest hij haar niet persoonlijk. De dood van zijn zusje is meer een gemis in het leven van zijn moeder, en hij heeft zich altijd een mislukte versie van zijn zusje gevonden. De twee 'Agnessen' worden vergeleken met Eurydice van Orpheus, nadat hij Gluck's opera Orpheus heeft gezien.

Win

een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door: **NHTV** internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
Aangeboden door: Internationaal hoger onderwijs Breda
OPEN DAG 7 november a.s.

scholieren
.com

“Zo leefde ik in een gesloten, eng begrensde wereld. Moeder was zwijgzaam en vol zorgen. Voor mij had zij slechts een soort misprijzend medelijden over, alhoewel zij zich om mij letterlijk afstootte. Zij zag het leven donker in en kon zich zelden weerhouden mij te doen gevoelen, dat wat mij te wachten stond geen enkele reden tot verblijding kon brengen.”

“Maar mijn zuster Agnes, die heel mijn leven een rol heeft gespeeld in mijn gevoelens, heb ik nooit gekend. Al wat ik weet van haar weet is: dat zij een jaar voor mij werd geboren, slechts een achttal weken heeft geleefd en na een ziekte van slechts een paar uur is gestorven. Ik heb mijn moeder zelfs nooit durven vragen waar zij begraven ligt. Zij is echter in mijn leven steeds een gemist geweest, een tekort aan een wezen dat had moeten bestaan en dat ik niet heb gekend. Ik heb haar verdwijnen altijd gevoeld als een onrecht mij aangedaan, maar vaak meende ik ook dat ik onrechtmatig de plaats die zij in de wereld had leeg gelaten, ingenomen had.”

Een ander thema in het boek is de sterke tegenstelling tot zijn gewone leven en zijn leven in het leger. De ik-persoon vertelt over de schoonheid van Agnes, en dat ze heel wit en rein is. Als hij in het leger komt, wordt hij opeens blootgesteld aan de andere kant van het leven, aan de vulgaire en grove opmerkingen van zijn kameraden. Als hij dan op verlof gaat en terug komt bij Agnes moet hij erg wennen aan haar netheid en mist hij op vreemde wijze de grofheid van het leger. Toch gaat hij nooit meedoen aan de obsceniteit in het leger, hij blijft een beetje een stil buitenbeentje.

“Ik ontmoette hier jongens van mijn leeftijd voor wie het mechanische geslachtsleven blijkbaar de enige bestaansreden was, die van hun verlofdagen terugkwamen met trotse verhalen over hun verrichtingen op dat gebied en die hun dagen en een deel van hun nachten doorbrachten met dooernstig discussiëren over het record dat in die zaken te bereiken was. Om geld of toekomst schenen zij zich niet te bekommeren. Het enige dat in hun leven telde waren hun erotische verhalen.”

3. - De hoofdfiguur is de ik-persoon (zijn naam wordt niet genoemd). In het begin van het verhaal is hij zestien jaar. Hij vertelt in het begin over zijn moeder en zijn relatie met haar. Hij voelt zich altijd minderwaardig, omdat zijn moeder hem constant vergelijkt met Agnes. Hij vindt zichzelf anders dan de andere jongens, hij is rustig en vaak onzeker. Hij heeft ook andere interesses. Hij ontmoet Agnes en wordt meteen verliefd op haar. Na een tijdje met elkaar omgaan verklaart hij zijn liefde aan haar en ze worden onafscheidelijk. Na een tijdje moet de jongen in dienstplicht en hij verschilt weer erg van de anderen. Zij zijn bezig met vrijen en

meisjes terwijl de ik-persoon hier op een heel andere manier mee bezig is: hij denkt alleen aan Agnes en kan zich niet voorstellen dat je iets zou doen wat het meisje zou onteren. Nadat hij door een grove opmerking tegen een zuster uit het leger gaat wordt hij journalist en later secretaris. Na een tijdje wordt Agnes ziek en het gaat steeds slechter met haar. Hij probeert haar in haar laatste dagen te steunen.

De ik-persoon maakt één ontwikkeling door. In het begin van het boek is hij heel onzeker en durft hij niet goed zijn gevoelens te laten zien. Vanaf zijn dienstplicht wordt hij steeds zelfverzekerder. Dit komt waarschijnlijk omdat hij merkt dat hij intelligenter is dan de anderen. Dit is een goede ontwikkeling voor de relatie tussen Agnes en hem, omdat hij steeds meer zijn gevoelens voor haar kan tonen.

- Agnes is de tweede hoofdpersoon. Ze komt uit een arm gezin en heeft geen vader meer, haar uiterlijk is verwaarloosd en ze draagt oude of te grote kleren. De ik-persoon valt desondanks gelijk op haar. De verliefdheid is wederzijds en ze krijgen een relatie. Als de ik-persoon in het leger is, blijft ze hem trouw en blijft hem schrijven. Ze is een net opgevoed meisje en wordt door de ik-persoon beschreven als rein en 'wit', waarmee hij bedoelt dat ze heel licht is en netjes overkomt. Door haar slechte gezondheid krijgt zij op een gegeven moment, net zoals de ik-persoon's overleden zusje, tbc. Tijdens de ziekte blijft ze sterk en houdt de hoop op leven. Uiteindelijk gaat het nog slechter met haar. De laatste keer dat de ik-persoon haar ziet, breekt Agnes en stort in.

"Enkele ogenblikken voor ik vertrekken zou, viel Agnes mij wenend om de hals en zei de laatste woorden die ik van haar lippen heb gehoord. Snikkend zei ze mij: 'Ik ben nog zo jong, ik ben nog zo jong.'"

Zij maakt dus wel een ontwikkeling door, in de laatste dagen van haar leven. Van een trouw en hoopvol meisje verandert zij in een bange jonge vrouw.

4. Het verhaal is na de Tweede Wereldoorlog geschreven, aangezien het in 1951 voor het eerst is uitgegeven en het verhaal zich ook in én na de oorlog afspeelt. Het taalgebruik is ouderwets, de schrijver gebruikt veel de genitief (de tweede naamval van het Nederlands) en sommige woorden zijn niet meer gebruikelijk in het heden. De zinnen zijn vaak lang en daarom verlies je soms je concentratie. De beschrijvingen zijn niet lang of storend, hoewel je soms door de moeilijke woorden de beschrijven niet snapt. De dialogen zijn weer erg duidelijk, met makkelijke taal. Alleen in het leger zegt de ik-persoon soms dingen in het Frans die ik dan even moest opzoeken. Dit komt omdat de schrijver Vlaams was, dat is ook een verklaring voor sommige moeilijke woorden.

De stijl waarin het boek geschreven is, vind ik moeilijk te achterhalen. Marnix Gijsen begon zijn carrière als dichter/schrijver bij de expressionistische groep 'Ruimte' van het gelijknamige tijdschrift. Het zou dus kunnen dat de stijl van het boek het expressionisme is.

“Herhaaldelijk werd ik staande gehouden door lagere officieren, die mij berispten omdat ik met haar arm in arm liep en eens deed een luitenant mij een vijftigtal meter teruglopen, opdat ik hem zou begroten volgens alle regels der kunst, welke ik blijkbaar verwaarloosd had.” Een voorbeeld van een lange zin.

5. Ik vond het geen leuk boek om te lezen. Op zich is het verhaal wel interessant, alleen de wijze waarop het verteld werd ging mij na de eerste paar hoofdstukken vervelen. Je moest goed de zinnen lezen en af en toe een stuk teruglezen omdat je onbewust een paar regels oversloeg. Ik vond dat erg storend. Misschien is het boek ook leuker als je de woorden en uitdrukkingen beter begrijpt. Ik vond ook de onderwerpen die in het verhaal aan bod kwamen soms een beetje ingewikkeld. Hij had het vaak over Gluck's opera, en de beschrijvingen daarvan vond ik erg moeilijk om te lezen.

Het verhaal blijft natuurlijk tijdloos: een jonge man verliest zijn geliefde, maar de wijze waarop het verteld wordt is verouderd.

Ik vond het ook opvallen dat ik het boek van de periode 1900-1940 makkelijker vond om te lezen dan dit boek!

7. Het historisch maatschappelijk kader van het boek is onder andere het leven onder de Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog. De ik-persoon geeft niet uitgebreid zijn mening over die periode, maar het komt wel aan bot. Eigenlijk komt in het boek vooral naar voren, dat de ik-persoon weinig met de oorlog te maken had en dat het hem en Agnes weinig had aangetast.

“De oorlog was ten einde gelopen zonder dat hij het gezin van Agnes of het mijne ernstig had beroerd. Wij stonden samen op het marktplein toen de vreemde vlag omlaag kwam van de toren en onze landskleuren gehesen werden. (...) De atmosfeer in de stad was ongewoon en bevreedend; geheel in elkaar opgaand hadden Agnes noch ik deelgenomen aan het drama dat zich rond ons afspeelde in de laatste maanden.”

In dit citaat wordt duidelijk dat hij de oorlog wel een drama vond, maar dat het hem niet veel beroerde omdat hij meer met zijn verliefdheid bezig was. In het hele boek gaat het eigenlijk meer over hun relatie en zijn gedachten, dan over de maatschappelijke situaties en ontwikkelingen in die tijd.

8. Ik noem dit werk deels maatschappijkritisch. De schrijver heeft het niet over de maatschappelijke ontwikkelingen, maar heeft wel kritiek op de kortzichtige jongens in het leger en probeert zich door zijn intellectuele vermogen van hun te onderscheiden. In dat opzicht is het boek dus wel maatschappijkritisch. Aan de andere kant is er weinig aandacht voor de periode waarin het verhaal zich afspeelt. De oorlog wordt maar één of twee keer genoemd en dan wordt er nog geen kritiek gegeven. Dit vond ik wel opvallen. Ik zou het boek dus wel maatschappijkritisch

noemen, maar niet speciaal over de gebeurtenissen in de periode waarin het zich afspeelt.